

گزارش آلودگی پیازهای زعفران، *Crocus sativus*، به لارو نوعی Dipter، در مزرعه‌ی دانشکده کشاورزی کرمانشاه و مدیریت کنترل آن

حسنعلی واحدی^{۱*}، عرفان جمالی^۲

^۱ گروه گیاه پزشکی، دانشکده کشاورزی، پردیس کشاورزی و منابع طبیعی، دانشگاه رازی کرمانشاه؛ Vnassah@yahoo.com

چکیده

بعضی از دو بالان متعلق به Syrphidae در مرحله لاروی دارای رژیم گیاه‌خواری هستند؛ بعضی از آنها از قسمت‌های زیرزمینی مانند پیاز و سوخ گیاهان تغذیه می‌کنند. در بررسی مزرعه‌ی زعفران، تعدادی از بوته‌های ضعیف زعفران، به صورت تصادفی انتخاب و سوخ آن بازدید شد. بدین صورت مشخص شد که لارو نوعی Dipter از سوخ‌های زعفران تغذیه می‌کند. با مقایسه‌ی نمونه‌ها با گونه‌های نزدیک و استفاده از منابع و کلید شناسایی، نمونه مذکور، *Eumerus* sp تشخیص داده شد. لارو این نمونه‌ها در ساختار قلاب‌های دهانی، منحصر به فرد است و برای اولین بار در ایران و جهان روی زعفران *C. sativus* گزارش می‌شود. این گونه با لارو گونه‌های *Eumerus* spp که در ایران و سایر نقاط دنیا توصیف و یا معرفی شده‌اند در یک و یا ترکیبی از ویژگی‌های مرفولوژیکی از قبیل اندازه بدن، ساختار قلاب‌های دهانیو نسبت فاصله‌ی بین دو قلاب دهانی با عرض قاعده آن متفاوت است. لاروهای *Eumerus* sp از بافت سالم سوخ زعفران در زیر خاک تغذیه می‌کند. از آنجایی که مگس‌ها دارای پتانسیل افزایش جمعیت فراوانی هستند در مدیریت آفات مزارع زعفران این آفت به عنوان آفت کلیدی مزارع زعفران مد نظر باشد.

کلمات کلیدی: زعفران، *Eumerus*، کرمانشاه.

مقدمه

لارو مگس‌های جنس *Eumerus* و *Merodon* متعلق به Syrphidae: Eristalinae عمدتاً روی پیاز و سایر اندام‌های زیرزمینی گیاهان زراعی و زینتی از خانواده‌های Liliaceae, Amaryllidaceae, Iridaceae, Umbelliferae, Solanaceae, Compositae, Orobanchaceae تغذیه می‌کنند (Pérez-Bañó and Marcos-Garcia, 1998; Thompson, 1999; Marcos-García et al., 2007; Ricarte et al., 2008; Ahmadian and Pashaei Rad, 2012; Grković et al., 2016; Speight MCD, 2016; Ricarte et al., 2017). حتی گونه‌هایی از دو جنس مذکور دارای آفات مهم زراعی و باغی هستند (Pérez-Bañó and Marcos-Garcia, 1998). تا کنون از اعضای این دو گروه مرتبط با زعفران *C. sativus* اطلاعاتی ثبت نشده است. فقط به‌طور ابهام‌آمیز اعلام شده است که *M. Cinereus* روی *Crocus* جمع‌آوری شده است. در مناطق پالئارکتیک، دو بالان جنس *Eumerus* دارای ۲۸۱ گونه (Stackelberg, 1961; Peck, 1988) و جنس *Merodon* دارای ۱۶۰ گونه شناخته شده هستند (Andric et al., 2014). تا کنون در ایران شش گونه *Eumerus* شامل *E. ahmadii*, *E. amoenus*, *E. sogdianus*, *E. taniniensis*, *E. tadjikorum*, *E. tricolor* گزارش شده است (Samin et al., 2016; Barkalov and Gharaei, 2004). اما مراحل نابالغ، زیست‌شناسی و میزبان‌های لارو اغلب

^۱ - حسنعلی واحدی - Vnassah@yahoo.com